

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 12ης Ιουλίου 1979 *

Στην υπόθεση 237/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour d'appel της Douai προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Caisse régionale d'assurance maladie de Lille (CRAM)

και

Diamante Toia, συζύγου Palermo,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 2, παράγραφος 1, 2, παράγραφοι 1 και 3, και 4, παράγραφος 1 γ και παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 0/001, σ. 73 επ.),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait και T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J.-P. Warner
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Οκτωβρίου 1978, το Cour d'appel της Douai υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισεως στους μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73 επ.).
- 2 Αυτό το ερώτημα ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με την άρνηση του Caisse régionale d' assurance maladie της Lille να δεχθεί να καταβάλει σε μητέρα οικογενείας, ιταλικής ιθαγένειας και κατοίκου Γαλλίας, το επίδομα στις μητέρες οικογενείας που προβλέπει το άρθρο L 640 του γαλλικού κώδικα κοινωνικής ασφάλισεως.
- 3 Η προαναφερθείσα διάταξη παρέχει το δικαίωμα επί του εν λόγω επιδόματος στη γυναίκα γαλλικής ιθαγένειας, ηλικίας 65 ετών, στερούμενη πόρων, που είναι σύζυγος μισθωτού και η οποία ανέθρεψε τουλάχιστον πέντε συντηρούμενα τέκνα κατά τη διάρκεια τουλάχιστον εννέα ετών προ της συμπληρώσεως του δεκάτου έκτου έτους της ηλικίας τους. Το άρθρο 1 του Decret 50-76 της 16ης Ιανουαρίου 1950, όπως τροποποιήθηκε το 1956, προβλέπει επίσης ότι τα εν λόγω τέκνα πρέπει να έχουν τη γαλλική ιθαγένεια κατά την ημερομηνία κτήσεως του δικαιώματος.
- 4 Στην προκειμένη περίπτωση, δεν χορηγήθηκε το επίδομα στις μητέρες οικογενείας με την αιτιολογία ότι πέντε από τα επτά τέκνα της μητέρας οικογενείας δεν είχαν τη γαλλική ιθαγένεια, αλλά κατείχαν από της γεννήσεώς τους την ιταλική ιθαγένεια. Κατά τη διάρκεια της διαφοράς, το Caisse régionale δήλωσε ότι δεν αντιτάσσει στη μητέρα ότι η ίδια δεν έχει τη γαλλική ιθαγένεια.
- 5 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Cour d'appel ζητεί πως πρέπει να ερμηνευτούν οι διατάξεις των άρθρων 2, παράγραφος 1, 3, παράγραφοι 1 και 3, και 4, παράγρα-

φοι 1, περίπτωση γ, και 2 του κανονισμού 1408/71, όσον αφορά τη χορήγηση παροχής γήρατος η οποία, μη υποκειμένη σε καταβολή εισφορών, κατ' αρχήν προορίζεται για Γάλλους υπηκόους.

- 6 Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής καθ' ύλην του κανονισμού 1408/71, όπως προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, περίπτωση γ και παράγραφο 2, ο κανονισμός ισχύει για όλες τις σχετικές με τους κλάδους της κοινωνικής ασφαλίσεως νομοθεσίες που αφορούν τις παροχές γήρατος, είτε οι εν λόγω νομοθεσίες θεσπίζουν σύστημα με καταβολή ή χωρίς καταβολή εισφορών.
- 7 Το άρθρο 5 του κανονισμού προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη αναφέρουν, σε δηλώσεις που κοινοποιούνται και δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 96, στις νομοθεσίες και συστήματα που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2...». Στη δήλωση της Γαλλικής Δημοκρατίας (JO C 1973, αριθ. C 12, σ. 11) αναφέρονται το επίδομα στους ηλικιωμένους μισθωτούς εργαζόμενους και το επίδομα στις μητέρες οικογενείας (βιβλίο VII του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως).
- 8 Το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος ανέφερε ένα τέτοιο επίδομα στη δήλωσή του πρέπει να γίνει δεκτό ως αποδεικνύον ότι οι σχετικές παροχές είναι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71.
- 9 Όσον αφορά το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, το άρθρο 2, παράγραφος 1, αναφέρει ότι ο κανονισμός ισχύει για τα μέλη της οικογενείας και για τους επιζώντες κάθε εργαζομένου υπηκόου κράτους μέλους και κατοίκου άλλου κράτους μέλους που υπάγεται ή έχει υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη που αφορά τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, τα οποία καλύπτονται από τον κανονισμό. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, σχετικό με την ισότητα μεταχειρίσεως, διευκρινίζει ότι τα πρόσωπα αυτά απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτή τη νομοθεσία υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς.
- 10 Έπεται ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ορθώς το Caisse régionale αποφάσισε να μην αντιτάξει στη μητέρα οικογενείας το ότι δεν έχει τη γαλλική ιθαγένεια.
- 11 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τις σκέψεις της αποφάσεως περί παραπομπής, το εγερθέν ερμηνευτικό πρόβλημα δεν αφορά μόνο την υπηκοότητα της μητέρας, αλλά και την υπηκοότητα των τέκνων της.

- 12 Σχετικώς, παρατηρείται ότι ο κανόνας της ίσης μεταχείρισης, που καθιερώνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, απαγορεύει όχι μόνο τις εμφανείς διακρίσεις, λόγω ιθαγενείας των δικαιούχων των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και κάθε συγκεκαλυμμένη μορφή διακρίσεως η οποία, με την εφαρμογή άλλων κριτηρίων διακρίσεως, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα.
- 13 Προϋπόθεση που αφορά την υπηκοότητα των τέκνων, όπως η τιθέμενη από την εφαρμοστέα γαλλική νομοθεσία, είναι ικανή να καταλήξει, στην πράξη, στο αποτέλεσμα ότι σε μητέρα οικογενείας ξένης ιθαγενείας δεν μπορεί παρά κατ' εξαίρεση να χορηγηθεί το επίδομα. Η μητέρα αυτή θα ευρεθεί σε δυσμενή θέση, σε σχέση με τις μητέρες οικογενείας που είναι υπήκοοι του κράτους κατοικίας, όταν η υπηκοότητα των τέκνων εξαρτάται κατ' αρχήν από την υπηκοότητα των γονέων σύμφωνα με τις νομοθεσίες της χώρας καταγωγής και της χώρας κατοικίας, όπως συμβαίνει σχετικά με την ιταλική και γαλλική νομοθεσία.
- 14 Συνεπώς, η σχετική με την υπηκοότητα των τέκνων προϋπόθεση πρέπει να θεωρηθεί ως έμμεση διάκριση, εκτός αν δικαιολογείται από αντικειμενικές διαφορές.
- 15 Μια τέτοια δικαιολογία δεν μπορεί να βασίζεται στο γεγονός, που επικαλείται το Caisse régionale ότι το επίδομα στις μητέρες οικογενείας έχει ως στόχο να ευνοήσει τη γεννητικότητα στη Γαλλία. Αφενός, το Cour d'appel, το μόνο αρμόδιο για να ερμηνεύσει τη γαλλική νομοθεσία στην υπό κρίση υπόθεση, χαρακτήρισε το επίδομα στις μητέρες οικογενείας ως παροχή γήρατος, μη υποκείμενο σε καταβολή συνεισφοράς· αφετέρου, ο κανονισμός 1408/71 δεν διακρίνει μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, στα οποία εφαρμόζεται, ανάλογα με το αν τα εν λόγω συστήματα επιδιώκουν ή όχι στόχους δημογραφικής πολιτικής.
- 16 Προκειμένου περί παροχής γήρατος, η σχετική με την ιθαγένεια των τέκνων προϋπόθεση δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ως κανόνας αποβλέπων στο να εμποδισθεί η σάρρευση παρομοίων παροχών δυνάμει της νομοθεσίας διαφόρων κρατών μελών. Αν τεθεί ένα τέτοιο πρόβλημα πρέπει να βρει τη λύση του στο πλαίσιο κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, σύμφωνα με κριτήρια εφαρμοζόμενα συνήθως σε περιπτώσεις αυτού του είδους.
- 17 Άλλα επιχειρήματα για να αποδείξουν ότι η προϋπόθεση ιθαγενείας των τέκνων στηρίζεται σε αντικειμενική διαφορά δεν προβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Πρέπει από αυτό να συναχθεί ότι η επίμαχη προϋπόθεση συνιστά έμμεση διάκριση μεταξύ υπηκόων κρατών μελών, υποκειμένων στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτει ο κανονισμός 1408/71.

- 18 Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρέλκει η ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 3, του κανονισμού που αφορά την επέκταση του ευεργετήματος των διατάξεων συμβάσεων κοινωνικής ασφαλίσεως, συναφθεισών μεταξύ κρατών μελών, επί προσώπων επί των οποίων έχει εφαρμογή ο κανονισμός.
- 19 Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί στο Cour d'appel η απάντηση ότι τα άρθρα 2, παράγραφος 1, 3, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, περίπτωση γ και 2 του κανονισμού 1408/71 έχουν την έννοια ότι η χορήγηση παροχής γήρατος, άνευ καταβολής εισφορών, στις μητέρες οικογενείας δεν μπορεί να εξαρτάται ούτε από την ιθαγένεια της δικαιούχου μητέρας ούτε από την ιθαγένεια των τέκνων της, αρκεί να πρόκειται περί της ιθαγένειας ενός από τα κράτη μέλη.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978, το Cour d'appel της Douai, αποφαινεται:

Τα άρθρα 2, παράγραφος 1, 3, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, περίπτωση γ και 2 του κανονισμού 1408/71 έχουν την έννοια ότι η χορήγηση παροχής γήρατος, άνευ καταβολής εισφορών, στις μητέρες οικογενείας δεν μπορεί να εξαρτάται ούτε από την ιθαγένεια της δικαιούχου μητέρας ούτε από την ιθαγένεια των τέκνων της, αρκεί να πρόκειται περί της ιθαγένειας ενός από τα κράτη μέλη.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore

Sørensen

O'Keeffe

Bosco

Touffait

Koopmans

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 1979.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher